

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 11

Жовтень 2026 р.

**ЩОДО ОПЛАТИ ПРАЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ НАВЧАЛЬНІ
ЗАНЯТТЯ ЗА ЕКСТЕРНАТНОЮ ТА СІМЕЙНОЮ
(ДОМАШНЬОЮ) ФОРМАМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ, ТА
ВРАХУВАННЯ ТАКИХ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНІЙ
КІЛЬКОСТІ УЧНІВ КЛАСУ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ
ДОПЛАТИ ЗА КЛАСНЕ КЕРІВНИЦТВО**

Одеська обласна організація Профспілки працівників освіти і науки України неодноразово отримує звернення первинних профспілкових організацій та педагогічних працівників щодо порядку оплати роботи вчителів з екстернами та учнями, які здобувають освіту за сімейною (домашньою) формою, а також щодо врахування таких учнів при визначенні кількості учнів у класі для нарахування доплати за класне керівництво.

Актуальність цього питання зростає протягом останніх років: дедалі більше родин обирають сімейну (домашню) форму навчання з практичних причин, а керівники окремих закладів почали виключати таких учнів з облікової кількості класу при визначенні розміру доплати за класне керівництво, посиляючись на те, що ці діти нібито «фактично не навчаються в класі», тому і не забезпечують належної оплати праці педагогів, які з такими дітьми працюють.

У зв'язку з цим повідомляємо, що за зверненням обласної організації Профспілки від 25.12.2025 № 01-11-182 Міністерство освіти і науки України (далі - МОН) листом від 21.01.2026 № 1/1122-26 надало офіційне роз'яснення з цього питання. Нижче наводимо правову позицію МОН, нормативні вимоги щодо оплати праці, викладені також у листах МОН від 24.01.2021 № 4.5/2-67-21 та від 07.03.2019 № 1/11-2472, у матеріалах Центрального комітету Профспілки, а також практичні висновки, якими варто керуватися при тарифікації педагогічних працівників і захисті прав членів Профспілки.

Правова основа та статус учня на сімейній формі

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх. Індивідуальна форма здобуття освіти включає екстернатну, сімейну (домашню) форми та педагогічний патронаж. Порядок її організації визначає Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом МОН від 12.01.2016 № 8.

Зарахування, переведення та відрахування учнів на індивідуальну форму здобуття освіти здійснюється відповідно до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 16.04.2018 № 367 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 05.05.2018 za № 564/32016) (пункт 4 розділу I Положення). Пунктом 5 Положення визначено, що зарахування до закладу освіти на індивідуальну форму проводиться зазвичай до початку навчального року, а переведення може відбуватися протягом навчального року,

але не пізніше ніж за три місяці до проведення річного оцінювання результатів навчання чи державної підсумкової атестації. При цьому зарахування (переведення) здійснюється зазвичай на навчальний рік, а не назавжди, тобто такий учень продовжує залишатися учнем свого закладу освіти з можливістю подальшого переведення на інституційну (очну) форму.

Ключовий висновок Міністерства.

Будь-яка форма здобуття освіти, у тому числі індивідуальна (зокрема сімейна (домашня)), передбачає зарахування особи до закладу загальної середньої освіти. Учні, які здобувають освіту за індивідуальною формою, є учнями відповідного класу закладу на загальних підставах, нарівні з учнями інституційної (очної) форми. Отже, дитина на сімейній формі не вибуває зі складу класу та закладу освіти - вона залишається учнем свого класу й враховується в обліковій документації (класних журналах, списках класу, обліковій кількості учнів) так само, як і інші учні.

Обсяг роботи педагогічних працівників

Згідно з пунктом 5 розділу III Положення учні сімейної форми проходять підсумкове оцінювання (семестрове та річне) і атестацію. За бажанням одного з батьків чи інших законних представників учня, який навчається за Державним стандартом початкової освіти, може бути визначено проведення оцінювання додатково (більше двох разів на рік); таке оцінювання проводиться як формувальне. Навчальний час для нього визначає заклад освіти, але не більше ніж 4 навчальні дні протягом навчального року.

Пунктом 2 розділу V Положення нормативно встановлено час для відповідних видів роботи педагогічних працівників. На проведення формувального, підсумкового (семестрового, річного) оцінювання відводиться 1 навчальна година з кожного навчального предмета. На проведення атестації в закладі освіти (якщо вона проводиться не разом з іншими учнями відповідного класу) відводиться: з української мови або мови навчання національних меншин (диктант) - 1 навчальна година; з інших навчальних предметів — 1 навчальна година з кожного предмета у 1–4 класах, 2–3 навчальні години у 5–9 класах та 3 навчальні години у 10–11(12) класах. На перевірку навчальних (письмових) робіт відводиться 20 хвилин на кожну роботу з української мови або мови національних меншин і 30 хвилин на кожну роботу з інших предметів. На проведення консультацій відводиться 15 хвилин на одного учня з кожного навчального

предмета згідно з графіком, затвердженим керівником закладу освіти, але не більше ніж 3 години на навчальний предмет протягом навчального року.

Порядок оплати праці

Пунктом 1 розділу V Положення встановлено, що оплата праці педагогічних працівників за проведення навчальних занять за індивідуальною формою, у тому числі із застосуванням технологій дистанційного навчання, здійснюється відповідно до законодавства у сфері освіти, зокрема Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міносвіти від 15.04.1993 № 102 (далі - Інструкція № 102). Виконання педагогами роботи з екстернами та учнями сімейної форми, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання, є безумовною підставою для її належної оплати відповідно до фактично виконаної роботи.

Згідно з пунктом 68 Інструкції № 102 оплата праці педагогічних працівників здійснюється за тарифікацією шляхом множення ставки заробітної плати на фактичне навантаження на тиждень і ділення цього добутку на норму годин на тиждень, яка для вчителів становить 18 годин. Проте контингент учнів сімейної форми протягом навчального року може змінюватися, тому визначити навантаження вчителя при тарифікації на початок року проблематично.

Відповідно до листів МОН від 24.01.2021 № 4.5/2-67-21 та від 07.03.2019 № 1/11-2472 оплата праці педагогічних працівників за проведення навчальних занять із учнями, які здобувають освіту за екстернатною та домашньою формами, здійснюється за погодинною оплатою праці згідно з пунктом 73 Інструкції № 102. Хоча цей пункт прямо не називає сімейну форму серед випадків погодинної оплати, за консультаціями з працівниками МОН таку оплату доцільно застосовувати: вчитель може звернутися до керівника закладу із заявою про оплату праці за погодинним розрахунком за фактично відпрацьований час, включаючи час на консультації, формувальне та підсумкове оцінювання, перевірку письмових робіт і проведення атестації.

Якщо ж навчальні заняття, консультації чи оцінювання проводяться не індивідуально, а для групи учнів, оплата праці педагогічного працівника здійснюється відповідно до пункту 4 розділу V Положення з розрахунку не більше ніж на одного учня.

Просимо також враховувати, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» в обсягах освітньої субвенції для

територіальних громад вже враховані видатки на проведення навчальних занять з учнями, які навчаються за сімейною формою або екстернатом.

Наслідки для нарахування доплати за класне керівництво

Розміри доплат за окремі види педагогічної діяльності, у тому числі за класне керівництво, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2021 № 1391. Класним керівникам 1–4 та підготовчих класів доплата встановлюється у розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати), а 5–11 (12) класів - 25 відсотків. Водночас приміткою 1 до Розмірів доплат передбачено, що доплата за класне керівництво у класах (групах) з кількістю учнів менше 12 осіб здійснюється у розмірі 50 відсотків відповідного розміру доплати (крім спеціальних класів (груп), для яких нормативами передбачено меншу наповнюваність).

Оскільки учні на сімейній (домашній) формі є учнями відповідного класу і зараховані до закладу освіти, вони підлягають включенню до загальної кількості учнів класу за обліковими даними закладу.

Це узгоджується з позицією МОН, викладеною в листі від 21.01.2026 № 1/1122-26, згідно з якою розмір доплати за класне керівництво залежить від кількості учнів у класі саме за обліковими даними закладу освіти. Тому керівництво закладу не має правових підстав виключати учнів, які здобувають освіту за сімейною (домашньою) формою, з облікової кількості учнів класу при вирішенні питання про застосування (незастосування) понижувального коефіцієнта 0,5 до доплати за класне керівництво, а так само при визначенні наповнюваності класу для інших виплат, розмір яких залежить від кількості учнів (наприклад, доплати за перевірку зошитів (письмових робіт) у 1–4 класах).

***Приклад для наочності.** Якщо у списку класу 9 учнів на інституційній (очній) формі, а учні сімейної форми не враховуються (помилковий підхід), облікова кількість становить 9 учнів, і до доплати застосовується коефіцієнт 0,5, оскільки учнів менше 12. Якщо ж до цього класу зараховано ще 4 учні на сімейній формі (правильний підхід), облікова кількість становить 13 учнів, і доплата виплачується в повному розмірі, з коефіцієнтом 1,0. Як видно, неправомірне виключення учнів сімейної форми з обліку класу призводить до необґрунтованого заниження доплати класному керівнику. Саме такі випадки потребують реагування з боку первинної профспілкової організації.*

Рекомендації

З огляду на викладене, обласна організація Профспілки рекомендує головам первинних профспілкових організацій закладів загальної середньої освіти вжити належних заходів щодо повної і своєчасної оплати праці педагогічних працівників, які залучаються до організації та проведення консультацій, формувального, підсумкового оцінювання, атестації та інших передбачених Положенням видів роботи з екстернами й учнями сімейної (домашньої) форми, відповідно до фактично виконаної роботи та вимог законодавства про оплату праці, а також перевіряти, щоб при встановленні доплат за класне керівництво кількість учнів класу визначалася за обліковими даними закладу без виключення учнів, зарахованих на сімейну (домашню) форму, екстернат чи педагогічний патронаж, якщо такі учні обліковуються у складі відповідного класу. У разі виявлення необґрунтованого застосування коефіцієнта 0,5 з підстав виключення з обліку учнів сімейної форми слід звертатися до адміністрації закладу з вимогою про перерахунок доплати з посиланням на дане роз'яснення та лист МОН від 21.01.2026 № 1/1122-26. У разі відмови адміністрації привести нарахування у відповідність до викладеної позиції - інформувати обласну організацію Профспілки для надання подальшої консультативної та правової допомоги.

Копія листа МОН від 21.01.2026 № 1/1122-26 додається.

Просимо довести його зміст до відома первинних профспілкових організацій та педагогічних працівників області.

З повагою та сподіванням на розуміння важливості належного захисту трудових прав педагогічних працівників.

Підготувала юрисконсульт Ксенія ЗАБОРСЬКА, тел. 067-654-42-38